

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Національного
університету «Чернігівська політехніка»
31 серпня 2020 р. протокол № 6

Введено в дію наказом ректора
від 31 серпня 2020 р. № 26

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію і проведення виховної роботи в Національному
університеті «Чернігівська політехніка»

*зі змінами, внесеними згідно із рішенням Вченої ради
від 27.03.2023, протокол №4, та наказом ректора
№45/ВС від 27.03.2023*

Чернігів 2020

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Це Положення про організацію і проведення виховної роботи в Національному університеті «Чернігівська політехніка» (далі – Положення) регламентує організацію виховної роботи та визначає систему планування, обліку і контролю виховної роботи у Національному університеті «Чернігівська політехніка» (далі – Університет).

1.2 Виховна робота в Університеті проводиться з метою формування цілісної і гармонійно розвиненої особистості з високою національною самосвідомістю.

1.3 Виховна діяльність в Університеті утверджує особистісно орієнтовані методики виховання, є наскрізною та входить до планів роботи всіх підрозділів Університету.

1.4 Виховна робота базується на ряді концептуальних положень Конституції України, законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказу МОН України № 641 від 16.06.2015 «Про Концепцію національно-патріотичного виховання дітей та молоді», наказів Міністерства молоді та спорту України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Міністерства культури і туризму України, на основі положень Державної національної програми «Освіта», рішень Вченої ради Університету з урахуванням органічного взаємозв'язку процесу навчання та виховання.

2.ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ФУНКЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

2.1 Реалізація виховної роботи в Університеті, відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, здійснюється в таких пріоритетних напрямках виховання:

Національно-патріотичне виховання:

- формування національної свідомості і відповідальності за долю України;
- виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам'яті;
- культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.);
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій.

Інтелектуально-духовне виховання:

- розвиток пізнавального інтересу, творчої активності, мислення;
- реалізація особистісного життєвого вибору та побудова професійної кар'єри на основі здібностей і знань, умінь і навичок;
- виховання здатності формувати та відстоювати власну позицію.

Моральне виховання:

- формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни;
- формування моральної культури особистості, засвоєння моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань;
- становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків;
- формування особистісного світогляду як проекції узагальненого світосприймання.

Громадянсько-правове виховання:

- прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина;
- виховання громадянського обов'язку перед Україною, суспільством;
- формування політичної та правової культури особистості;
- залучення студентської молоді до участі в добровільних акціях і розвитку волонтерського руху.

волонтерського руху.

Трудове виховання:

- формування особистості, яка свідомо та творчо ставиться до праці в умовах ринкової економіки;
- формування почуття господаря та господарської відповідальності;
- розвиток умінь самостійно та ефективно працювати.

Естетичне виховання:

- розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності;
- формування в молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях та кращих надбаннях світової культури;
- вироблення умінь примножувати культурно-мистецькі надбання народу, відчувати і відтворювати прекрасне в повсякденному житті.

Екологічне виховання:

- формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури;
- оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство;
- виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя:

- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя;
- формування знань і навичок фізичної культури в житті людини;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку здобувачів вищої освіти;
- фізичне, духовне та психічне загартування;
- формування потреби у безпечній поведінці, протидія та запобігання негативним звичкам, профілактика захворювань;
- створення умов для активного відпочинку здобувачів вищої освіти.

2.2 Основні функції виховної роботи:

- створення організаційно-педагогічних умов для адаптації здобувачів вищої освіти першого курсу до навчання в Університеті;
- управління процесом соціальної адаптації здобувачів вищої освіти;
- використання теорії людиноцентризму, яка включає гуманістичну традицію підходу до виховання, враховує бажання особи, її наміри;
- створення позитивного морально-психологічного клімату в колективі;
- організація соціального захисту дітей-сиріт, інвалідів, дітей, які залишилися без піклування батьків, осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, учасників АТО та членів їх сімей, дітей із малозабезпечених та багатодітних сімей тощо;
- співпраця з органами студентського самоврядування та профспілковим комітетом здобувачів вищої освіти;
- сприяння збагаченню та створенню нових традицій, цікавих форм

організації дозвілля й організації їх проведення;

- використання правових норм захисту прав та інтересів особистості.

2.3 Виховання студентської молоді здійснюють відповідно до принципів науковості, системності, наступності, природовідповідності та зв'язку з реальним життям.

3.МЕТОДИ ТА ФОРМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

3.1 Методи та форми виховної роботи стимулюють розвиток самоорганізації, самоуправління, критично-творчого мислення, самоактивності, творчості, самостійності та усвідомлення власних світоглядних орієнтацій, які є основою життєвого вибору, громадянського самовизначення. В основі оптимальних методів і форм виховної роботи є демократичний принцип взаємодії «викладач-здобувач вищої освіти».

3.2 Традиційні форми виховної роботи:

- участь здобувачів вищої освіти Університету в святкуванні загальнонаціональних та державних свят;
- екскурсії до історико-культурних місць України;
- участь у олімпіадах, тематичних інтелектуальних іграх;
- науково-практичні конференції;
- дискусійні платформи;
- семінари з питань організації виховної, наукової та навчальної роботи здобувачів вищої освіти.

4.ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

4.1 Суб'єктами, що забезпечують проведення виховної роботи в Університеті та забезпечують реалізацію концепції національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти Університету, є:

- Вчена рада університету;
- ректор;
- проректор з науково-педагогічної роботи та соціального розвитку;
- дирекції, деканати та кафедри;
- куратор академічної групи;
- студентська рада університету;
- студентські профспілкові організації;
- студентська соціальна служба;
- наукова бібліотека університету;
- студентський клуб «Перемога»;
- юридична клініка «Adiutorium»;
- волонтерський центр «Довіра»;
- громадська організація «Вогонь Відродження»;
- громадська організація «Чернігів Європейський».

Загальне керівництво виховним процесом в Університеті здійснює ректор Університету. Контроль із метою отримання високих результатів виховної роботи, планування, реалізацію і координацію виховних заходів задля підвищення їх загальних підсумків покладені на проректора з науково-педагогічної роботи та соціального розвитку.

Усі вищезазначені суб'єкти планують свою роботу, підводячи її підсумки в кінці навчального року з відповідними висновками подальшого поліпшення системи

виховання в Університеті на наступний період. Загальноуніверситетський річний план найважливіших виховних заходів затверджується ректором.

4.2 З метою отримання знань про потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, їх ціннісну орієнтацію, специфіку сприйняття процесів суспільного життя в університеті проводяться соціологічні опитування здобувачів вищої освіти. В організації та здійсненні процесу виховання широко використовуються можливості комп'ютерної техніки, в тому числі мережі Інтернет. У додатку № 1 до даного Положення наведено перелік нормативно-правових актів для використання в організації виховної роботи зі здобувачами вищої освіти Університету.

4.3 Основною організаційною одиницею освітнього процесу в Університеті є академічна група здобувачів вищої освіти, робота з якою є найважливішим напрямом у системі освітнього процесу кафедри, факультету, ННІ та Університету. Консультаційно-методичне керування роботою групи здійснює куратор.

5.ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КУРАТОРА АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ

5.1 У своїй діяльності куратор керується чинним законодавством України «Про вищу освіту», наказами Міністерства освіти і науки України, Статутом Університету, рішеннями Вченої ради Університету, наказами та розпорядженнями ректора Університету, правилами внутрішнього розпорядку Університету та цим Положенням.

5.2 Куратор здійснює свою діяльність у взаємодії з кафедрою, дирекцією ННІ чи деканатом відповідного факультету, зі студентськими організаціями та іншими підрозділами Університету.

5.3 Кваліфікаційною вимогою для призначення куратора є вища професійна освіта зі стажем роботи в Університеті на посаді науково-педагогічного працівника не менше 1 року та особиста готовність до виховної роботи. Кандидатура куратора навчальної групи обговорюється та затверджується на засіданні кафедри, відповідне подання подається завідувачем кафедри директору ННІ (декану факультету) не пізніше 30 вересня поточного навчального року. Призначення кураторів груп здійснюється наказом ректора на основі подання директора ННІ (декана факультету). Куратори, як правило, працюють з конкретними групами здобувачів вищої освіти протягом трьох – п'яти років.

5.4 Діяльність куратора фіксується в індивідуальному плані роботи викладача, а також у плані роботи куратора.

5.5 Загальна координація діяльності кураторів у групах на факультетах, в інститутах проводиться деканами, директорами.

5.6 Робота кураторів передбачає:

- систематичні зустрічі куратора з академічною групою для проведення планових та позапланових заходів;
- систематичні зустрічі куратора з викладачами, що ведуть заняття в цій академічній групі, для одержання інформації про успішність опанування професійних програм та дисциплінованість здобувачів вищої освіти;
- відвідування здобувачів вищої освіти, які проживають у гуртожитку;
- звіти куратора на засіданнях кафедри (не менше ніж двічі на рік).

5.7 Головним завданням у діяльності куратора є реалізація на рівні академічної групи комплексного процесу виховання в напрямках відповідно до п.2.1 даного Положення.

5.8 Головними обов'язками куратора є:

- знайомити здобувачів вищої освіти з організацією навчального процесу,

Статутом, правилами внутрішнього розпорядку, правилами проживання в гуртожитку, наказами ректора Університету, розпорядженнями директора ННІ (декана факультету);

- сприяти адаптації I курсу до нової системи навчання, паралельно ознайомлювати їх із правами та обов'язками відповідно до законодавства України про освіту, знайомити з історією, традиціями та сучасною організаційною структурою Університету;

- формувати в групі згуртований колектив; створювати в ньому атмосферу доброзичливості, взаємодопомоги, відповідальності;

- допомагати в формуванні активу групи, котрий надалі буде самостійно координувати діяльність академічної групи;

- постійно організовувати і проводити моніторинг якості навчання і дисципліни здобувачів вищої освіти;

- негайно інформувати керівництво ННІ (факультету) та працівників ННІ (деканату) про факти порушення здобувачами вищої освіти навчальних обов'язків;

- брати безпосередню участь у службових розслідуваннях за фактами порушення дисципліни в академічній групі;

- інформувати в разі необхідності батьків про якість навчання та дисципліну студента;

- проводити індивідуально-консультативну роботу групи, урахувавши індивідуальні особливості кожного здобувача вищої освіти, його сімейно-побутові умови, звертати увагу на погляди та інтереси студентів, виявляти їхні здібності, залучати до участі в громадському житті Університету, культурно-масових та спортивно-оздоровчих заходах;

- своєчасно надавати звітні документи для поточного контролю проведеної роботи керівництву випускаючої кафедри та ННІ (факультету).

5.9 Права куратора:

- вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховної роботи зі здобувачами вищої освіти, організації їхнього дозвілля та побуту;

- одержувати необхідну для ефективної роботи куратора інформацію на кафедрах і в деканатах (ННІ) та в органах студентського самоврядування;

- брати участь у роботі університетських підрозділів під час обговорення питань, що стосуються групи або окремих її студентів;

- відвідувати лекції та семінарські заняття, бути присутнім на заліках та іспитах у своїй групі;

- брати участь у всіх заходах, що проводяться в групі, у роботі студентських організацій Університету, вносити пропозиції щодо поліпшення роботи цих органів;

- подавати рекомендації до адміністративних та громадських організацій ННІ (факультету) щодо заохочення і підтримки кращих здобувачів вищої освіти;

- брати участь у розселенні здобувачів вищої освіти в гуртожитки та здійснювати перевірку житлово-побутових умов здобувачів вищої освіти;

5.10 Якість роботи куратора може оцінюватись на підставі анкетування здобувачів вищої освіти його академічної групи. За поданням директора ННІ (декана факультету) визначаються та заохочуються кращі куратори навчальних академічних груп.

(у тексті Положення слова «*проректор з науково-педагогічної та виховної роботи*» у всіх відмінках замінено на «*проректор з науково-педагогічної роботи та соціального розвитку*» у відповідних відмінках згідно з рішенням Вченої ради від 27.03.2023, протокол №4, та наказом ректора №45/ВС від 27.03.2023)

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

I. Конвенції і декларації

1. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ратифіковано із заявою №252- V (252-16) від 18.10.2006 р.)
2. Декларація про викорінення насильства по відношенню до жінок (Резолюція Генеральної Асамблеї №48/104 від 20 грудня 1993 р.)
3. Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатацією проституції третіми особами (прийнята на IV сесії Генеральної Асамблеї ООН 2 грудня 1949 року)
4. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності (Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року; Конвенцію ратифіковано із застереженнями і заявами Законом № 1433-IV від 04.02.2004)
5. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи «Про сексуальну експлуатацію, порнографію, проституцію, а також торгівлю людьми і підлітками» (прийнята 9 вересня 1991 року на 461-му засіданні заступників міністрів)
6. Конвенція про громадянсько-правові аспекти міжнародного викрадення дітей (1980 р.) (набула чинності для України 01.09.2006)
7. Загальна декларація прав людини (прийняття Генеральною асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.)
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН; ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.1973)
9. Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» від 15 грудня 1992 року № 2859-XII (зі змінами)
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ратифіковано Законом № 475/97-ВР (475/97-ВР) від 17.07.97)
11. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН)
12. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання» (прийнята 10 грудня 1984 року)
13. «Декларація ЮНЕСКО про раси та расові забобони» м. Париж 27.11.78
14. «Декларація ЮНЕСКО принципів терпимості» від 16 листопада 1995 р.
15. «Європейська соціальна хартія». Страсбург, 3 травня 1996 року
16. «Конвенція про дискримінацію в галузі найму і праці», затверджена Міжнародною організацією праці в 1958 році,
17. «Конвенція про запобігання дискримінації в галузі освіти», затверджена Організацією Об'єднаних Націй у питаннях освіти, науки й культури (ЮНЕСКО) у 1960 році
18. «Додатковий протокол до Конвенції про кіберзлочинність, який стосується криміналізації дій расистського та ксенофобного характеру, вчинених через комп'ютерні системи». Вчинено в Страсбурзі 28 січня 2003 року Протокол ратифіковано із застереженням Законом № 23-V (23-16) від 21.07.2006, ВВР, 2006, N 39, ст.328)
19. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин (прийнято резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 47/135 від 18 грудня 1992 року)

II. Закони

20. Конституція України
21. Сімейний кодекс України
22. Закон України «Про освіту»
23. Закон України «Про вищу освіту»
24. Закон України «Про боротьбу з корупцією»
25. Закон України від 1 вересня 2001 року №863-XIV «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів»
26. Закон України від 23 грудня 2010 року № 2861-VI «Про запобігання захворювання на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення»
27. Закон України від 16 грудня 2012 року №2899-IV «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»
28. Закон України від 9 грудня 2015 року № 1296-IV «Про захист суспільної моралі»
29. Закон України від 9 квітня 2015 року №314-VIII «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті»
30. Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
31. Закон України від 7.03. 2018 р. № 848-VIII «Про наукову та науково-технічну діяльність»
32. Закон України від 4 листопада 2018 року № 2998-XII «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»
33. Закон України від 13.13.2018 р. №2325-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

III. Розпорядження

34. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. №236-р «Про затвердження плану заходів щодо формування громадянської культури та підвищення рівня толерантності у суспільстві».
35. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. №229-р «Про схвалення Концепції Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року».
36. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 липня 2018 р. №541-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» на 2019 рік»

V. Накази МОН України

37. Наказ МОН України від 22 березня 2002 р. №210 «Про утворення фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків у вищих, середніх і професійно-технічних навчальних закладах»
38. Наказ МОН України від 13 листопада 2007 р. №1004 «Примірне положення про студентський гуртожиток вищого навчального закладу»
39. Наказ МОН України від 15 листопада 2007 р. №1010 «Про затвердження Примірного положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах України»
40. Наказ МОН України від 02.07.2009 №616 «Про внесення змін до Положення про психологічну службу системи освіти України»
41. Наказ МОН України від 10 вересня 2009 року №839 «Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту»
42. Наказ МОН України від 16.06.2015 №504 «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту»
43. Наказ МОН України від 05.05.2015 №641 «Про Концепцію національно-патріотичного виховання дітей та молоді»